

KOMMUNER STRAFFES FOR AT BETALE LÅN TILBAGE

I januar kunne 42 kommunale museer og kulturinstitutioner ånde lettede op. Efter flere års usikkerhed om tilbagebetaling af millionstore lån optaget gennem Arbejdsmarkedets Feriefond, fik de eftergivet op mod 90 procent af beløbene. Men fire kommuner havde allerede betalt lånene tilbage. Nu kræver de en stor del af pengene tilbage.

tekst **MARTIN S. POULSEN**

I 2016 betalte Roskilde Kommune 49 millioner tilbage til AFF for et lån, der blandt andet gik til Vikingskibsmuseet. Kommunen fik en rabat på syv millioner, men i dag ser det ud til, at kommunen kunne være sluppet langt billigere.

Fra hver deres ende af landet råber borgmestrene op om det, de betragter som grov forskelsbehandling. I lighed med 42 andre kommuner optog Tønder Kommune og Bornholms Regions-

kommune i begyndelsen af 1990'erne lån i millionklassen til blandt andet museer og andre kommunale kulturprojekter. De rente- og afdragsfri lån med en løbetid på 25 år blev optaget hos Arbejdsmarkedets Feriefond (AFF). Alle troede, at lånene kunne forlænges og aldrig skulle betales tilbage. Lånene blev opfattet som donationer, hvor lånoptagelsen ikke var andet end en teknikalitet.

Den udlægning var AFF enig i. Lånene var de facto donationer, og intentionen var, at lånene uden videre skulle forlænges. Men intentionerne ændrede sig, da Folketinget i 2014 besluttede at skære gevaldigt i støtten til AFF. Nu så feriefondens bestyrelse lånene som rigtige lån, der skulle betales tilbage, så feriefonden kunne blive ved med at leve op til sin raison d'être: at give fattige børnefamilier mulighed for at tage på ferie.

Helt så simpelt skulle det ikke gå. For de fleste låntagere mente ikke, at man uden videre kunne lave om på låneaftalerne. Mange nægtede at betale tilbage. Først 21. januar i år fandt beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard (S) og forligskredsen en løsning: De mindste lån blev helt eftergivet, mens de øvrige låntagere fik en rabat på mellem 80 og 90 procent af AFF. Men fire kommuner havde allerede betalt lånene ud under helt andre vilkår. Det blev der ikke taget højde for i aftalen.

Snydt for millioner

Bornholms Regionskommune er en af de fire kommuner, der valgte at betale lånet tilbage i god tid. I lidt for god tid måske. Borgmester Winni Grosbøll (S) mener, at hendes kommune dermed er blevet snydt for millioner af kroner. For kommunen har betalt lånet tilbage længe før aftalen i januar blev indgået.

– I 2017 fik vi en henvendelse fra AFF. De tilbød os en rabat på 14 procent, hvis vi betalte lånet tilbage inden det forfaldt i 2020. Det lød som en god aftale, hvor vi kunne spare syv millioner kroner. Så vi valgte at betale. Men nu ser det ud til, at vi i stedet har tabt de 43,1 millioner kroner. Det er ikke retfærdigt, og det er svært at forklare bornholmerne, hvorfor de andre kommuner får eftergivet

FOTO: NILS ROSENVOLD / RITZAU SCANPIX

I 1990'erne optog Skærbæk Kommune et lån på 32 millioner til anlæggelsen af jernalderlandsbyen Hjemsted Oldtidspark.

deres gæld, og vi ikke gør, fortæller hun. I 1995 optog den daværende Aakirkeby Kommune et rente- og afdragsfrit lån på 50 millioner kroner til anlæggelsen af oplevelsescenteret NaturBornholm. Da AFF i begyndelsen af 2017 henvender sig til Bornholms Regionskommune for at få pengene tilbage, beslutter kommunen sig for først at sikre sig, at der ikke senere kommer en aftale, der vil stille Bornholm ringere end andre kommuner. Fra beskæftigelsesministeriet lyder svaret, at der ikke kommer en aftale.

– Det svar henholder vi os så til. Så i december 2017 vælger vi at betale lånet tilbage med den mindre rabat, vi havde aftalt med AFF. Vi har handlet i god tro, men nu må vi se i øjnene, at vi risikerer, at 43 millioner kroner af bornholmernes penge er tabt, siger Winni Grosbøll.

Hun kalder det for rene tilfældigheder, at nogle kommuner er sluppet meget billigt fra tilbagebetalingen, mens hendes egen kommune har været nødt til at betale langt mere tilbage.

– De her låneafviklinger er kørt i rul. Hvis AFF først havde prikket os på skulderen i 2018, så havde vi i dag haft 43 millioner kroner mere på lommen til bornholmerne. Det er for tilfældigt, for uretfærdigt, og det er svært at forklare bornholmerne, hvorfor andre kommuner kan få eftergivet det meste af deres gæld, mens vi skal betale det meste af vores gæld tilbage. Det er en klar forskelsbehandling af låntagerne. Det vil mildt sagt være en skidt praksis at rulle ud i forvaltningen, lyder det fra Winni Grosbøll.

Jysk snusfornuft

Fra Sønderjylland lyder samme melding som fra Solskinsøen. I begyndelsen af 1990'erne optog den daværende Skærbæk Kommune to lån i alt knap 32 millioner kroner til opførelsen af en temapark om jernalderen. Tønder Kommune har arvet

FOTO: NATURBORNHOLM

gælden, men betalte allerede i 2016 det meste af lånet tilbage. Borgmester Henrik Frandsen (V) ærgres sig over, at kommunen var så hurtige til at trykke på tilbagebetalingsknappen. Men rabatten på 14 procent gjorde udfaldet.

– Det store lån skulle indfries i 2020. Det var en relativt kort tidshorison. Vi vurderede, at det ville give mere mening at betale 27,3 millioner kroner tilbage i 2016 end at skulle betale små 32 millioner kroner tilbage fire år senere, siger Henrik Frandsen. Med jysk snusfornuft fik Tønder Kommune skrevet ind i tilbagebetalingsaftalen med AFF, at hvis der senere kom en bedre aftale for de andre låntagere, så skulle Tønder Kommune stilles under samme vilkår.

– Vi betingede os i aftalen, at hvis der på et senere tidspunkt blev lavet en aftale, hvor de andre kommuner blev stillet væsentligt bedre end med det tilbud, vi havde fået, så skulle vi også ind under den aftale. Vi oplever nu, at de får eftergivet 80 til 90 procent af deres lån. Det står klokkeklart for mig, at vi er berettigede til at være med i den ordening, siger Henrik Frandsen.

Giver ikke op

Samme betingelser stillede Roskilde Kommunes daværende borgmester, Joy Mogensén (S), sig, da kommunen i 2016 valgte at betale 49 millioner tilbage på et lån fra AFF mod en rabat på syv millioner kroner. Lånet, der var blevet brugt på Vikingskibsmuseet og et vandrehjem, stod til udløb i 2022. Det har ikke været muligt at få en kommentar fra Joy Mogensén, der i mellemtiden er blevet kulturminister, om hvorvidt hun stadig mener, at Roskilde Kommu-

I 1995 fik Aakirkeby Kommune et lån på 50 millioner til anlæggelsen af oplevelsescenteret NaturBornholm.

ne skal stilles lige med de kommuner, der fik eftergivet hovedparten af deres gæld til AFF i januar.

Men et svar fra beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard til folketingsmedlem Michael Aastrup Jensen (V) levner ikke meget plads til optimisme for borgmestrene fra Tønder, Roskilde, Bornholm og Randers, der også har betalt et lån på syv millioner kroner tilbage til AFF før lånet udløb.

– Den 22. december 2017 indgik min forgænger, Troels Lund Poulsen (V), en aftale med mit eget parti – Socialdemokratiet – Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om afvikling af AFF's låneportefølje. I den forbindelse blev det aftalt, at en afviklingsmodel alene skulle have virkning for aktive lån, skriver ministeren.

Men det får ikke de fire borgmestere til at give op. Tirsdag 11. februar holdt de et fælles møde. Her blev de enige om, at de vil forfølge sagen, så de fire kommuner bliver stillet lige med de kommuner, der i januar fik eftergivet hovedparten af deres gæld til AFF.

– Vi er blevet enige om, at vi vil søge foretræde for beskæftigelsesudvalget for at forklare vores standpunkt. Det er almindelig sund fornuft, at vi selvfølgelig ikke skal forskelsbehandles. Det er ikke sikkert, at aftalen var lavet, som den blev lavet, hvis politikerne var bevidste om, at nogle kommuner allerede havde indbetalt lånene før tid og under andre vilkår, siger Henrik Frandsen. ■ masp@kl.dk

Det er svært at forklare bornholmerne, hvorfor andre kommuner kan få eftergivet det meste af deres gæld, mens vi skal betale det meste af vores gæld tilbage.

Winni Grosbøll, borgmester, Bornholm